

[Viggo Starcke.]

nævnet har på udenrigspolitikken, består i at give råd eller give advarsler, som eventuelt kan have en parlamentarisk tyngde i tinget; men nævnet som sådant skal ifølge loven ikke have nogen besluttende myndighed.

Indledningsordene til lovforslagets § 2 lyder således: „Forud for enhver beslutning af større udenrigspolitisk rækkevidde rådfører regeringen sig med nævnet.“ Jeg vil foreslå, at man i det udvalg, der nu bliver nedsat, diskuterer, om ikke man kan finde en afgrænsningsformulering, fordi den faktiske virkelighed, når det drejer sig om udenrigspolitiske afgørelser, jo er sådan, at udenrigsministeren eller en snævrere kreds i visse situationer må træffe beslutninger, uden at der er tid til at indkalde nævnet. For udenrigsministeren vil der dermed opstå en samvittighedskonflikt: om han ved at handle ud fra en force majeure-situation skal begå et grundlovsbrud, da disse ord står i selve grundlovens § 19, stk. 3, og derigennem pådrage sig risikoen for at blive stillet for en rigsret. Man bør måske i udvalget diskutere, på hvilken måde regeringen skal handle i sådanne situationer, om man i en snæver vending kan indkalde en snævrere kreds, end der faktisk er præcedens for i sådanne situationer, f. eks. indkalde partiordførerne. Jeg tror, at inden lovforslaget vedtages, vil det være værdifuldt at diskutere disse muligheder.

Jeg anser denne lov for at være et fremskridt og for at være et led i en udvikling, som er foregået i løbet af det sidste århundrede fra enevælden og provisorierne over til de parlamentariske regeringer, derefter til det udenrigspolitiske nævns begyndende funktioner, nu dets grundlovsfæstelse, og en udvikling, som sigter videre på, at den egentlige besluttende myndighed må være folkets repræsentanter i folketinget, da udenrigspolitikken angår folket selv.

I § 4 står der nogle bemærkninger, som vedrører spørgsmålet om offentlighed og om tavshedspligt. Jeg vil gerne understrege, at retsforbundet er tilhænger af offentlighed i udenrigspolitik, men at vi erkender, at i udenrigspolitikken, som forholdene ligger i denne farlige verden, kan man i den nuværende situation ikke fuldstændig gennemføre offentlighedsprincippet. Men så-

vidt det overhovedet er muligt — og udviklingen går i den retning og bør gå i den retning — bør offentlighedsprincippet gennemføres, fordi udenrigspolitikken drejer sig om folkets skæbne, og for så vidt er udenrigspolitikken vigtigere end indenrigspolitikken, men til gengæld er den også vanskeligere.

Hvad tavshedspligten angår, som pålægges nævnets medlemmer, og som nævnets medlemmer skal bekræfte ved en skriftlig erklæring på tro og love, findes der situationer, hvor man kan komme til at krænke andre magters tillid eller andre magters interesse, hvis man bryder denne tavshedspligt, og hvor man kan komme til at krænke sit eget lands interesser. Et af de klassiske eksempler i så henseende er Danmarks forespørgsel forud for den første verdenskrig til den engelske regering om, hvad England ville gøre, hvis Tyskland angreb Danmark, og den engelske udenrigsminister Lord Greys åbenhjertige, men selvfølgelig ikke officielle svar herpå: vi vil lade jer stå i den kolde sne! En sådan erklæring kunne Danmark selvfølgelig ikke offentliggøre, fordi det ville betyde, at man sagde til en anden magt: vær's go', kom og spis os!

Men spørgsmålet om den tavshedspligt, som pålægges nævnets medlemmer, interesserer mig, for *skal* der være tavshedspligt, så skal der være tavshedspligt, og erfaringen viser, at gang på gang er denne tavshedspligt blevet krænket.

Jeg vil gerne rette det spørgsmål til den højtærede udenrigsminister, om han kunne tænke sig i det udvalg, som bliver nedsat, at overveje, hvilke sanktioner der skal træde i kraft, når medlemmer krænker den tavshedspligt, som er pålagt dem. Sådanne krænkelser af tavshedspligten kan have forskellig grad. Det kan være snak til andre personer, det kan være meddelelser til større grupper, partier, og endelig kan det være meddelelser til fremmede magter. Det er brud på tavshedspligten, som er af forskellig skadelighed. Hvad angår pressen, ser man gang på gang, at der siver meddelelser ud, som man kan læse den samme aften eller den næste dag i aviserne, skønt der er pålagt medlemmerne tavshedspligt.

Jeg synes, at når tavshedspligten understreges og bekræftes med skriftlig erklæ-